

Jordbruksbyrån informerar

3/2025

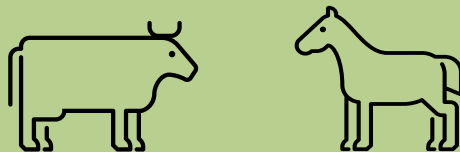
Jordbruksbyrån tillhör landskapsregeringens näringsavdelning. Jordbruksbyrån ansvarar för genomförandet av den del av jordbrukspolitiken som tillhör landskapets ansvar enligt självstyrelselagen

Intresserad att prova på vass som foder?

Ålands landskapsregering deltar fram till 2026 i ett vassklippningsprojekt som heter Baltic Reed i syfte att förbättra vattenstatusen för kustvatten och strandområden. Vassklippningen kommer att utföras både från land och från vattnet med flytande klippare och vassen tas därefter upp på land. Med hjälp av klippning tas både fosfor och kväve upp och på så sätt minskas övergödning av våra vattendrag.

Vassensilage fungerar även som foder. Smältbarheten och sockerhalten är relativt låg, fiberhalten hög och råproteinhalten är rimlig. Vassensilage lämpar sig främst som foder till hästar och nöt som har lågt energibehov. Landskapsregeringen samarbetar just nu med några djurhållare och erbjuder ensilerad vass som foder. Vi vill gärna ha med flera djurägare som är villiga att prova på vassensilage till hästar och nöt. Fodret är kostnadsfritt men man förbinder sig att svara på en enkät om erfarenheter med att använda vassensilage till utfodring. Foderanalys på ensilaget kommer att finnas. Vill du vara med i detta projekt så kan du höra av dig.

Kontaktperson: Katarina Rehnström, tel. 018-25 289
e-post: katarina.rehnstrom@regeringen.ax

Investeringsstöd till lantbruket

Stödnivån för produktlager och torkar har höjts från 30% till 35%. Närmare information på www.stod.ax

Kontaktperson: Leif Franzell tel. 018-25 276, e-post: leif.franzell@regeringen.ax

Information inför årets stödansökningsperiod

Det kommer att bli möjligt att ingå nya femåriga åtaganden år 2025

Nya femåriga miljöåtaganden och åtaganden om ekologisk produktion kommer att kunna ingås år 2025.

Följande miljöåtaganden kan ingås

- gårdsomfattande miljöåtagande
- åtagande om naturbetesskötsel
- åtagande om riktade skötselåtgärder på naturbeten
- åtagande om anläggning av gräsbevuxna skydds-zoner

Det är också möjligt att ingå nya åtaganden om ekologisk produktion. Ett åtagande kan omfatta ekologisk växtproduktion eller ekologisk växt- och husdjursproduktion.

Mera information och villkor för att ingå åtaganden finns på <https://www.stod.ax/lantbruk>. Uppdaterade villkor för åtaganden som ingås år 2025 kommer att publiceras under våren.

Funderar du nu på att ingå ett åtagande om riktade skötselåtgärden på naturbeten?

För områden som ingår i ett åtagande om riktade skötselåtgärder på naturbeten behöver det finnas en skötselplan. Skötselplanen ska göras upp av en sakkunnig rådgivare. Skötselplanen ska bifogas till ansökan om åtagande senast 17 juni 2025. Kontakta en rådgivare i god tid så att ni hinner planera skötselåtgärderna på dina beten. Skötselplanen ska upprättas utgående från betets karaktär, artsammansättning och behov av skötsel. Kontrollera i villkoren vad som måste framkomma i planen.

Tar du nya åkerskiften i din besättning i årets Åkerstödansökan?

Har du ett gårdsomfattande miljöåtagande ansluts de nya ersättningsberättigande basskiften som du tar i din besättning i årets Åkerstödansökan automatiskt till ditt åtagande utan att du särskilt ansöker om det. Du behöver inte heller ingå ett nytt åtagande på grund av att din areal ökar.

Har du ett åtagande om ekologisk produktion kan du ansluta de nya ersättningsberättigande basskiften som du tar i din besättning i årets Åkerstödansökan till ditt åtagande. Kontrollera senare i vår i landskapsregeringens Vipuanvisningar 2025 på <https://www.stod.ax/lantbruk/ersattning-ekologisk-produktion> hur du via Vipu ansluter nya skiften till ditt åtagande. Du behöver inte ingå ett nytt åtagande på grund av att du får nya skiften i din besättning.

Till ett åtagande om naturbetesskötsel och till ett åtagande om riktade skötselåtgärder på naturbeten kan du ansluta endast sådana skiften som har funnits i en annan odlares motsvarande åtagande år 2024. I övriga fall kan du ingå ett nytt femårigt åtagande.

Kontaktperson: Leila Lindström tel. 018-25 287, e-post: leila.lindstrom@regeringen.ax

Snart kan du utarbeta en klimat- och miljöplan

Har du ingått ett gårdsomfattande miljöåtagande? I så fall ska du utarbeta en klimat- och miljöplan senast under det tredje åtagandeåret. Har du ett åtagande från år 2023 ska du utarbeta planen senast 30.4.2026.

Det kommer att finnas en färdig mall på en plattform som Livsmedelsverket publicerar under våren 2025. När den är klar kommer du att få närmare anvisningar från landskapsregeringen om utarbetandet och inlämnandet av planen.

I klimat- och miljöplanen kartläggs gårdsbruksenhetens miljöutmaningar och utvecklingsmöjligheter i anslutning till vattenskyddet inom jordbruket, förbättrandet av markens bördighet, begränsningen av klimatförändringen, anpassningen till klimatförändringen, luftvården, energin och bevarandet och främjandet av jordbruksnaturens mångfald.

Kontaktperson: Leila Lindström tel. 018-25 287, e-post: leila.lindstrom@regeringen.ax

Vanliga missar i växtskyddsexamen

Du som använder växtskyddsmedel i arbetet ska avlägga växtskyddsexamen. Examen är giltig i fem år. Det är bra att köpa och lyssna på den inspelade skolningen innan du avlägger examen, så att du har koll på vad som gäller just nu.

Kursen och examen nås via länken:

<https://landsbygd.ax/alands-hushallningssallskap/radgivningstjanster/vaxtodling/>

Vi vill lyfta fram några viktiga ämnen som i examensproven har haft en felsvarsprocent på 30-70%.

1. Bredden på en skyddszon, minst tre meter, som ska lämnas till ett vattendrag vid besprutning mäts utifrån vattenbrynet vid besprutningstillfället. Gränsen kan alltså variera från gång till gång.
2. En växtskyddsspruta ska sedan 2021 testas vart tredje år. Tidigare var intervallet fem år, så om din spruta är testad under 2020 ska den testas innan 31.12.2025, men om den är testad under 2021 så borde den ha varit testad under 2024. Ålands maskinring sköter om testningen av växtskyddssprutor på Åland.
3. En växtskyddsspruta ska tvättas så att tvättvattnet inte kan hamna ut i avloppet. En biobädd, en icke-odlad gräsplätt eller liknande är bra ställen för tvätt – inte en asfalt- eller betongyta med avlopp.

Kontaktperson: Annika Hollsten, tel. 018-25 293, e-post: annika.hollsten@regeringen.ax

Växtinspektionen fokuserar på frilandskartläggningar år 2025

Nationellt, i hela Finland, är fokus under åren 2024 och 2025 på frilandskartläggningar. Detta kan betyda att just dina odlingar eller din verksamhet blir uttagen till kartläggning och kontroll av karantänsskadegörare i år.

Detaljerna är inte klara ännu, men åtminstone smaragdgrön asksmalpraktbagge, *Agrilus planipennis* och päronpest, *Erwinia amylovora*, samt en ny karantänsskadegörare på böna, ska vi kartlägga. Andra kartläggningar, inspektioner och provtagningar förekommer också.

För kartläggning av förekomsten av smaragdgrön asksmalpraktbagge kommer växtinspektionen att ha två olika varianter av feromonfällor ute i askbestånd – sammanlagt 4 fällor. I fällorna fångas eventuella vuxna baggar, men det är larverna som gör skada. Larverna orsakar skada genom att äta omfattande larvgångar under trädens bark.

Päronpest (*Erwinia amylovora*) är en bakteriesjukdom som har många värdväxter, bland annat äpple och päron. Sjukdomen gör så att skotten vissnar och svartnar och växten dör. Päronpest sprids med angripna växter och insekter och är allmänt förekommande i flera EU-länder. Finland är skyddszon för päronpest i EU. Inom skyddszonen måste spridning av sjukdomen förhindras och förekomster bekämpas. Värdväxter för päronpest får endast tas in från områden i andra EU-länder som är fria från sjukdomen, dvs. från andra skyddszoner samt från buffertzoner. Växterna måste ha PZ-växtpass som anger att de härstammar från en skyddad zon. Från länder utanför EU är import av päronpestens värdväxter i huvudsak förbjuden.

På Livsmedelsverkets webbsidor finns mera information:

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/vaxter/vaxtsjukdomar-och-skadedjur/sokning-av-skadegorare/karantanskadegorare/smaragdgron-ask/>

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/vaxter/vaxtsjukdomar-och-skadedjur/sokning-av-skadegorare/karantanskadegorare/paronpest/>

Alla länder inom EU ska kartlägga bakterien *Curtobacterium flaccumfaciens pv. Flaccumfaciens*. Bakterien har påträffats i bönoodlingar i Belgien och Holland och därför ska en mera omfattande kartläggning i hela EU göras.

Enligt EU:s kontrollförordning 2017/625 ska den behöriga myndigheten regelbundet göra växtskyddskontroller och -kartläggningar. Odlaren/aktören som blivit utvald till kontrollen ska, enligt samma förordning, ge kontrollpersonalen tillgång till platser, lokaler och deras omgivningar under kontrollen.

Kontaktperson: Annika Hollsten, tel. 018-25 293, e-post: annika.hollsten@regeringen.ax